

ADVERTI-

MENTS ACERCA DE LA

ASSISTENCIA, QVES DEV

fer per part de la Diputacio, y Ciutat de Barcelona

lo dia q jurara lo Bisbe de Barcelona com a Lloc-

tinent y Capita General de sa Magestat, pera que

les persones, que no son versades en la facultat legal,

se instruesquen, y alcansen la veritat del que se con-

trouerteix sobre dita asistencia, perço se han fet

en Catala, y sens allegacions, essent no-

tori que los Doctes no poden

negar principis tan clars,

è indubitats.

LOS que pretenen ques pot denegar la assis-
tencia (que se sol fer per part del Principat,
y de la Ciutat de Barcelona al jurament del
Llocinent General de sa Magestat, en senyal
de que ha de ser obelit com a tal, segons que
sempre se es obseruat,) es forços que donen
per constant que lo Priuilegi del dit Lloci-
nent es nullo, y de ninguna força, y valor: per
que essent valido, com ho es, encara que contingues algun perju-
dici, nos pot dexar de assistir, que es obeyrlo, si be se pot protestar
consentint ex causa, segons que ab les requestes que se solen pre-
sentar per la Diputacio, y casa de la Ciutat, se pot veure que les
renen en ses cases, y asso es tan cert, y indubitat, que noy ha per-
sona versada en esta materia, que no diga ser axi la veritat, en
tant que los que pretenen, que nos deu fer dita asistencia, se fun-
dan en la nullitat del Priuilegi, y perço se prouara, que dit Priuile-
gi es valido, y per conseguent, no te lloch tal pretensio.

La nullitat de aquell Priuilegi de Llocinent general per causa
de no auer jurat encara sa Magestat se ha de fundar en vna de do^s

A

cofes

MP

27

coses, o en no tenir poder lo senyor Rey pera crearlo abans del jurament, o ab disposicio particular de Constitucio, que suspenga, o prohibesca aquella potestat, en cas que la tinga, y axi prouant que antes de dit jurament te fa Magestat poder bastant, y que aquell no està suspes, ni prohibit ab Constitucio, se concloura de necessitat, que dit priuilegi es valido, y no pot en manera alguna escusar se la afsistencia, como se mostrara clarament ab dos Conclusions, pera les quals presuposam quatre disposicions de dret certes y indubitades, que ni lo senyor Rey, ni la terra les poden negar.

Primerament se presuposa q̄ qualseuol Rey, o Princep que alcança, o adquireix vn Principat, o Regne, ara sia per electio, ara sia per successio, encontinent que es elegit Rey, o alcança la successio, te la administracio de la justicia, sens la qual no pot estar vn punt la Republica, perque aqui mateix se perturbaria tot, com se destruyria lo mon si paras lo Sol vn momento.

Segonament se presuposa que lo Comtat de Barcelona, o Principat de Catalunya se differix per successio hereditaria de Pare a fill, y no per electio, y axi que fa Magestat ha succehit per son dret propi, y no li es estat donat o conferit per altri dit Principat.

Tercerament se presuposa q̄ succehiut fa Magestat per dret hereditari notori a tot lo Principat, en lo que nos dupta, ni may se ha duptat, ha pogut molt be, sens ministeri de altra persona alguna, acceptar la successio de son Principat, y immiscuyrse en la administracio, restant encontinent per dita immiscuytio obligat a guardar totes les Constitucions de Catalunya, Priuilegis, contractes, y altres coses otorgades, y concedides per sos antecessors, als quals succeheix, y axi mateix los vassalls son obligats a prestar sa deguda obediencia, y ser uitut sens que de sa naturaleza pera naxer estas obligacions sia menester jurament algu, per vna part ni altra.

Quartament se presuposa que encara que segons la Constitucio segona del titol de jurament, comentant nostres successors, tinguessen obligacio los Comtes de Barcelona de jurar en lo principi de son govern la obseruança de la venda, y franqueza del Bouatge, y de les Constitucions, Priuilegis, y gracies, axi generals com particulars, empero aquest acte de jurament de sa naturaleza no es tal, que tribuesca jurisdicchio, ni exercici de ella, ni sia acte necessari, ni cõferent pera alcançar la dignitat de Rey, o de Princep y senyor, com ho son los actes de Coronacio, Vngcio, y Benedictio. En tant que per disposicio de dret nos troba q̄ los Emperadors ques crean per electio, ni los Reys que venen per successio, o electio

tio tingan obligacio de prestar jurament consemblant, que sols lo prestan en regoncixensa de superioritat, o los vns dels altres, o de la Yglesia, y axi a sos superiors, y no als subdits, y perço tan solament aquest juramēt es acte procurat en fauor y benefici dels subdits perque aquella obligacio precedent, q̄ te lo Comte de Barcelona de guardar dites Constitucions y Priuilegis sia mes estreta, ab vincle de jurament, com ho es tambe la obligacio que tenen los vassalls de ser fels a son senyor, ab lo jurament de fidelitat, que prestan.

Demanera que lo jurament que fa qualseuol Rey de guardar las lleys a sos vassalls, a ell nol fa Rey, ni li dona cosa alguna, sino quel estreny mes a la obseruacia de dites lleys, del propi modo que los vassalls per lo jurament de fidelitat, nos fan vassalls, sino que se estrenyen mes a la obseruancia de fidelitat, que com a vassalls deuien, y axi lo Rey jura essent ya Rey, y lo vassall jura ya essent vassall.

De aquestes proposicions en dret verdaderes y indubitades se ha de seguir de necessitat verdadera la primera conclusio, es a saber.

VE sa Magestat ha tingut poder pera concedir lo Priuilegi de Llocinent, perque encontinent que ha acceptada la successio de aquest Principat, y se es immiscuyt en la administracio de ell, ha tingut tota la jurisdicchio competent al Comte de Barcelona, y ha pogut y pot exercir dita jurisdicchio, per si, y per sos officials, pus per adassio, no ha menester ministeri de persona alguna, ni jurament, ni altra solemnitat, y negar asso seria trastornar lo mon, y voler defensar que lo dia es nit, pus en lo Archiu Real consta ab infinitat de actes, que perpetuament los Comtes de Barcelona, que son estats despres del Rey dō laume lo segon, que feu dita Constitucio en lo any 1299. en auer acceptada la successio de dit Principat, han exercida tota jurisdicchio: axi contenciosa com voluntaria, per si y per sos officials sens poder fer diferencia de ordinariis a delegats, com per auant se dira ara fossen presents, ara fossen absents, los quals actes refereix llargament Pujades en vn discurs que ha fet acerca de la asistencia que feu al jurament del Duch de Alcalá en lo §. 4. dels quals sen refereixen molts a la fi de aquest paper.

Y seria subuertir tot lo dret, pus segons ell es indubitat, q̄ lo que te respecte al exercici de jurisdicchio, per ser cosa tan necessaria a la Republica la administracio de justicia, que no deu parar vn punt, competeix a qualseuol Rey, encontinent que es Rey, o per successio, o per electio, encara que no sia coronat, ni vngit, ni beneyt, que son actes conferents pera la dignitat Real.

Y seria caure en lo erro de que fou notada, o represa la Ciutat de Barcelona, encara q̄ calumniosament en lo temps del Rey don

201
Pere Tercer, lo qual hauent succehit en dit Principat, trobantse en Çaragoça li fou reportat, que en Barcelona se li feya dificultat, en admetreli sos oficials peral ministeri y exercici de la justicia, per no auer encara confirmat lo Bouatge, y Constitucions de Catalunya, essentne estat requerit, y tenint de asso resolucio de son Consell ab grandissim sentiment escrigue a dita Ciutat, fent gran admiracio que vna Ciutat tant fel, y que auenta jaue a totes en fidelitat, dubtas en si se auian de obeyr los oficials, essent cosa tât certa, y indubitada: al que la mateixa Ciutat de Barcelona dona bastantissima satisfaccio, enuiant Embaxadors pera escusarse, o amonstrar que no era axi com li auian referit, y entre altres coses se li diu, que la Ciutat may ha dubtat, en que nos deguessen obeyr los oficials, com se pot llegir en les lletres que perço feu dit Rey don Pere en Çaragoça en lo Maix de 1336. dirigides a la Ciutat de Barcelona, apres de auer ohits los Embaxadors, donant per veritat lo que la Ciutat li escriuia, y per fals lo que li auian representat. Las quals lletres se han traduhit de llati en Catala, pera q̄ tots sapien lo que contenen, y van a la fi de aquest paper.

Demanera que se ha de donar per constant, y indubitat, que lo Comte de Barcelona, ara sia present en Catalunya, ara sia absent della, en continent que accepta la successio del Principat, y se immiscue x en la administracio, te tota la jurisdicció que li toca com a Comte, y pot exercir aquella ministrant justicia, per si, y los oficials, y ministres, sens auer de aguardar altra cosa alguna, y per conseguent antes de auer jurat, te potestat de crear Lloctinets Generals pera exercir la jurisdicció per si, en sa ausencia, de la mateixa manera que la te pera crear Veguers, Balles, y altres oficials, que la exercescan per sa Magestat, y en son nom.

Y axi es de notar lo erro ques pren, en fer distinció entre oficials ordinaris, y delegats, confessant que sa Magestat pot crear oficials ordinaris antes de auer jurat, pero no delegats, y que la jurisdicció en Catalunya antes de jurar sa Magestat, pot ser exercida per lo Governador, Veguers, Balles, y altres oficials ordinaris: per lo senyor Rey, y en son nom, y no per sa Magestat mateix, ni per son Lloctinent General, com si los oficials ordinaris en tal cas exercissen la jurisdicció per ells mateixos, ab dret propri, o de sa propria auctoritat, o ab auctoritat de la Cort, o de altra persona, y no la exercissen per sa Magestat, com a ministres y oficials seus, ab la mateixa forma, y de la mateixa manera que la exerceix per sa Magestat quant ha jurat, que es com si sa Magestat mateix la exercis.

Y sa poch al cas, que en dret se constituecan algunes diferencias entre jutges ordinaris, y delegats, com es que los ordinaris tingan la jurisdicció concedida per la lley propria, y los delegats la tingan concedida per lo Princep, o altre jutge, y com estant be, que la jurisdicció en los ordinaris sia porrogable, y en los delegats no, perque de dret es ben sabut, que en les species de vn mateix genero, nos ha de fer diferencia, sino en los casos de dret expressats, y perço

perço quant al cas de ques tracta de administrar la Magestat la jurisdicció que li competeix per oficials ordinaris, o delegats, que tots son especies del genero de oficials Reals, pus nos troba, nis pot trobar constituyda diferencia alguna, perque mes se puga administrar per los ordinaris, que per los delegats antes de jurar la Magestat, que apres de auer jurat, pus en tot cas te lo exercici, y en tot cas son los oficials seus, es indubitar, que si la Magestat pot exercir justicia per oficials ordinaris antes de jurar, la pota tambe exercir per los delegats, mayorment per dit Lloctinent General, que per ser delegat a vniuersitats de causes, es yqual als ordinaris.

Aduertint que no es fonament juridic lo ques allega pera fer aquesta diferencia, per ques argumenta en esta forma. Lo jutge ordinari te la jurisdicció concedida per la lley, y la tenia antes, que no succehis la Magestat lo delegat, empero la te concedida per la Magestat mateix, apres de auer succehit, dons lo jutge ordinari pot exercir per la Magestat ans no jure, y no lo delegat. Aquest modo de argumentar, no es constituyr diferencia en lo exercici de la jurisdicció, que competex a la Magestat antes de jurar: sino negar que la puga exercir, perque es dir, lo jutge delegat no pot exercir dita jurisdicció antes de jurar la Magestat, per q̄ exerceix per cõmissio del senyor Rey, y ab la concessio lay dona, y axi se nega en la Magestat lo exercici, y per lo mateix en lo ordinari es dir que perço la pot exercir, perque no lay comet ni dona lo senyor Rey, donas en vn cas, y altre se nega lo exercici de la jurisdicció en lo senyor Rey, y axi asso no es cõstituyr diferencia entre oficials, en lo exercici de la jurisdicció antes de jurar, sino negar lo exercici en tot cas, y per conseguent la potestat de la Magestat, que es caure en lo mateix vici.

Y per que se entenga de rael com claudica aquest argument es de considerar, que si fos axi la veritat, com se prete per alguns, encara que poch, ço es, que lo Comte de Barcelona, no te lo exercici de la justicia en Catalunya, que primer no haja jurat, seria forços concloure en tal cas, que dit exercici de jurisdicció, nol pogues fer ni per si, ni per interposada persona, qualseuol que fos, y esta prohibicio compendria, no sols exercici de jurisdicció contenciosa, pero encara exercici de jurisdicció voluntaria: perço que lo jurament que ha de fer lo Comte de Barcelona, segons dita constitucio, no na res tret in indiuiduat al exercici de jurisdicció, o ministeri de la justicia, ni ha actes juridicaris de la jurisdicció contenciosa, ni tampoch a la persona sola de dit Comte, sino q̄ indistinctament dit Comte ha de jurar, de guardar tot lo contengut en dita constitucio. Axi q̄ dit jurament ha de cõpendre, cõ en effete cõpren qualseuol actes, q̄ dit Comte de Barcelona fassa, ara sien judicials, ara no, ara sien de jurisdicció contenciosa, ara sien de jurisdicció voluntaria, ara sien fets per lo mateix Comte, ara sien fets per qualseuol oficials seus, axi delegats, cõ ordinaris, q̄ de tot asso parla llargament la constitucio vulgarment dita la obseruança.

966
Pus donchs si aquest jurament ha de comprendre ab sa generalitat y gualment tots aquestos actes, y lo jurament es vnic y indiuiduo, com se pot dir que antes de jurar lo Comte de Barcelona pot exercir jurisdicció per los officials ordinaris, y no per los delegats, y com se pot afirmar, que puga exercir la jurisdicció voluntaria tan solament, y no la contenciosa, sino es confessant que aquestos casos de exercir per si la jurisdicció voluntaria, y per los jutges ordinaris la jurisdicció contenciosa, nols te de comprendre lo jurament, y encara que jure sa Magestat en estos casos, no te obligacio de guardar lo contengut en dita Constitucio, cosa aborrible y indigna de ser oyda.

De assi se conclou que essent veritat, com ho es, que sa Magestat encontinent que ha acceptat la successio de dit Principat, ha tingut lo exercici de la jurisdicció y ministeri de la justicia, y sempre sos antecessors la han feta exercir per sos ministres, ha tingut y te poder pera crear Lloctinent general, y que dit Priuilegi no pateix nullitat alguna, per defecte de poder del concedint.

Dels mateixos presuposits se segueix ser verdadera la segona conclusio, es a saber.

QU E lo exercici de la jurisdicció y ministeri de la justicia que competeix al Comte de Barcelona encontinent que accepta la successio del Principat, y axi antes de jurar no esta suspes ni prohibit ab disposicio de Constitucio alguna de dit Principat, sino que la obligacio de jurar, quant estiga posada per Constitucio, concorre juntament en lo Comte de Barcelona ab la administracio que te del Principat, sens que la impedezca en res, y ab justa raho, per que allo que es mes necessari, y mes conuenient a la Republica, no deu estar parat ni impedit per allo que nou es tant. De la manera que en lo vassall concorre lo exercici de vassallatge, seruitut y fidelitat juntament ab la obligacio de auer de prestar per dit exercici lo juramēt, que en cara que dega jurar entre tant empero que no jura no dexa de ser vassall, ni se impedeix la seruitut, y exercici de vassallatge.

Y per que los que tenen la contraria opinio allegan la Constitucio 2. del Titol de jurament axi voluntari, &c. q̄ es lo Cap. 27. de la segona Cort tinguda en Barcelona per lo Rey Don Jaume segon en lo any 1299. Y diuen que ab ella se proua auer volgut la Cort que no exercis jurisdicció lo Comte de Barcelona ontes de jurar, es menester posar les paraules de la Constitucio, per q̄ ab elles cesse tota exageracio, les paraules de dita Constitucio son las següents.

*Nostres succehidors en lo Comtat de Barcelona, o en Catalunya hu apres altre per tot temps, ans quels richs
homens*

homens, ne los Cavallers, nils Ciutadans, ni los homès de Vilas, li fassan sagrament, e fealtat, juren, e sien tinguts de jurar, e de confirmar, e de aprouar publicament la Venda, e la frãquesa del Bouatge, e tots altres estatuts, e ordinacions fetas en aquesta present Cort, e en les generals Corts fetas en Nionço, e a Barcelona, e en altres llochs de Catalunya, e altres Privilegis e gracies, axi en general com en especial a richs homens, a Cavallers, e a Ciutadans, e a homens de Viles, y Ciutats, e a llochs, e a Viles que son nostres, o dels damunt dits, e si algu, o alguns de Catalunya de qualque dignitat, o condicio sian feyan al dit senyor de Catalunya sagrament, o fealtat, abans que ell haja fet lo dit sagrament, e cõfirmacio, que no valla.

De aquesta constitucio segons les paraules formals de aquella, ni segons la bona intelligencia d'ella, nos pot arguyr que lo senyor Rey tinga obligacio de jurar ab suspensio de ministeri de la justicia, de tal manera, que sino jura primer, no puga administrar justicia, encara que se entenga, q̄ lo jurament haja de fer en lo principi de son regnat, com ho diu lo priuilegi de la Ciutat, concedit per lo Rey don Pere Tercer: Perque ademes que si la constitucio agues volgut dir tal, ho hoguera expressat, y per enteniments sub auditos nos pot entendre, o introduyr vna correctio tan gran de drets, en tant grã dany de la Republica, com seria suspendre a vn Princep lo ministeri de la justicia de tot son Principat, tant necessari y vrgent peral govern de la Republica, que no deu parar vn punt com lo mouiment del Sol, es indubitat, que en tal cas haguera disposat qui auia de exercir la jurisdicció, mentres lo Comte la tingues suspesa, pus pensa, que pot dexar de jurar. Ademes ques veu clarament, que la Cõstitucio ha tingut compte en posar la pena en cas de no jurar lo Comte de Barcelona, en cosa que fos compatible ab lo govern de la Republica, y no hagues perço dexat de ser governada la Republica, ques suspendre als vassalls la obligacio de prestar sagrament de fidelitat, cosa que concorre jũtament ab lo exercici de la seruitut de vassalls, y que mètres nos presta, nos escusa lo vassall de sa deguda obediencia, com ya se ha dit, y es prou notori.

Demana que la dita Constitucio, e o los que la promulgaren, sabent be que sens precehir jurament algu, tenia obligacio lo Cõte de Barcelona de guardar dites Constitucions, Priuilegis, y altres coses alli mencionades, com en effecte la te, volent y desijant,

800

que axi com los vassalls, se obligauan a la seruitut de vassallatge, y a la deguda fidelitat, ab vincle fort de jurament, se obligassen també los Comtes ab lo mateix vincle fort de jurament, en allo mateix que com a successors ja estauan obligats, se disposa axi en dita Constitucio, seruant en ella aquesta ygualdat, que si lo Comte entenia governar sens volerse estrenyer al vincle del jurament, sino restar ab la obligacio sola que de dret li incumbeix, tampoch los vassalls no tinguessen obligacio de estrenyerse al mateix vincle de jurament, sino romandre també ab la obligacio sola de dret, que com a vassalls los incumbeix, romanent en tal cas los vns y los altres en les obligacions referides en lo segon preposit.

Y encara que per donar a dita Constitucio la inteligencia ques ha dit se allegan alguns casos en los quals se prete esser estada aixi practicada, entesa, y obseruada dita Constitucio, se veura al vll esser estada sempre la obseruança, y inteligencia de dita Constitucio en contrari ab los exemplars ques refereixen a la fi de aquest paper, ab los quals se satisfa als exemplars ques allegan en contrari, ys posau a la fi a depart perque no impedescan lo discurs.

Valense també pera la declaracio de dita Constitucio de vna clausula que diuen se troba en vn acte de venda que feu lo mateix Rey don Jaume de certs drets y gracies en fauor dels Catalans, la qual conté les paraules següents traduydes de Llatí en Catala.

Abans que los richs homens, Cavalles, Ciutadans y Burgesos, y homens de Vila, y alguns altres de Catalunya fassan a dit senyor Rey, o prestén jurament, o fidelitat, o li respongán en cosa alguna, y abans que algu request, li fassa, o sia tingut de fer homenatge, o regoneixensa per raho de feus, o altra qualssevol raho, lo successor en lo Cōtat de Barcelona qualssevol que sia, general, o special, per si, y per los seus lloes, y confirme, y jure publicamēt, y aproue la present veda, absolucio, definicio, y remissio de Bonatge, terratge, o herbatge, y de la actio y exactio, y dret de aquells, ab public instrument, y fins a q̄ haya fet la lloacio, confirmacio, y jurament, y aprobacio de totes les coses sobredites, ab instrument public algu dels sobredits generalment, o specialment nomenats, o sos successors no tingan obligacio de respondrer a dit senyor Rey en cosa alguna.

De aquestes paraules manco se pot inferir de dita Constitucio

QUEST TOTS NO ES A LA TITRE
EXEMPLAR

tucio hauer volgut que lo exercici de la jurisdicció competent al senyor Rey fos suspesa fins a que prestas dit jurament, perque tant solament suspen la obligacio de prestar lo jurament de fidelitat, y lo sacrament y homenatge, y qualseuol recognicio alguna, hara sic per rao de feu, o per altre respecte, y tambe la obligacio de pagar los censos, o altres drets que se li degan, y nos pot entendre q̄ la jurisdicció del senyor Rey se entengues suspesa, perque com a cosa mes principal se auia de especificar, antes be perque no se suspen la jurisdicció, y en virtut de ella podien esser los vassalls compellits a prestar sacrament y homenatge y fidelitat, y a regoneixer los feus, y pagar o respondre las seruituts se promet, que nos farà, his pacta que nos puga fer antes de dita confirmacio y jurament, y aixi dita clausula antes proua lo contrari suppositiuament.

Per al mateix se allega lo priuilegi concedit a la Ciutat de Barcelona, por lo Rey don Pere Tercer, a 14. de las Kalendas de Noembre del any 1339. lo qual no contè altra cosa, sino lo que diu la Constitucio, y en fauor de la Ciutat sols disposa, que ella sia lo lloch ahont se preste lo jurament, com se veu en son tenor, que va al fi de aquest paper. Al qual priuilegi se diu lo mateix, que a la Constitucio, lo que entengue be la Ciutat de Barcelona, en lo teps que succehi lo Emperador don Carlos, perque ab mes de tres anys que estigue en Flandes sens venir a jurar, tingue mes cuydado de procurar que sa Magestat embias a est Principat Lloctinent General q̄ administras justicia, que es lo que mes importa a la Republica, que no de obligarlo a que vingues a jurar ventlo justament impedit, com se veu en la embaxada que se li embia per part de la Ciutat a Flandes.

Axi que de dita Constitucio, ni del Priuilegi de la Ciutat, que no fa sino referir lo contengut en dita Constitucio, y senyalar lloch cert per al jurament, nos collegeix nis pot traure argument de estar suspesa la administracio de la justicia en lo Comte de Barcelona, mentras tarda a jurar, ni tal sentiment se pot pendre, que seria en gran dany de la Republica, y contra tot quant se ha obseruat, desde dita Constitucio en sa, y per conseguent de necessitat se ha de concloure que dit Priuilegi es valido, y deu esser obehit.

De tot lo sobredit resultant com resulta plenament prouat, que sa Magestat antes de jurar, pot administrar justicia, y crear Lloctinent General peral ministeri della, encara que aparega ques deu concloure, que per part de la Diputacio, y de la Ciutat, se ha de fer la solita asistencia, sens ques puga dubtar en res, y sens ques puga fer perjudici algu, que pareix es reprouar tot quat fins alsí se ha fet en altres casos, en que sempre se ha tingut per constant no poder-se fer, sino concurrent causa de just impediment en lo senyor Rey, ab attendencia de la qual sempre se ha consentit ab protestacio, y los senyors Reys ho han tingut a particular seruey, com ho digue lo senyor Rey don Phelip II. Pare de sa Magestat, en la proposicio de les Corts de 1599. Totauia si se atten, com se ha de attendre, en

A 5 que

que consisteix lo perjudici, ques pot fer en diferirse lo jurament de la Magestat, y lo ques pot rebre en fer dita assitencia, consentint al acte sens protestar, se compendra ab facilitat que proceix plenariament sens quey haja repugnancia alguna.

Pera desso es de aduertir que lo perjudici ques pot fer al Principat, en no jurar la Magestat en lo principi de son regnat com te obligacio, segons dita Constitucio y Priuilegi de la Ciutat, no auenthi causa justa pera diferir lo jurament, y no cõsentint, ni dissentint expressament a res lo Principat, sino instant lo jurament cõsisteix en gouernar y administrar la Magestat com a Comte de Barcelona, y senyor de Catalunya, sens estar estret ab jurament a la obseruancia de les Cõstitucions y Priuilegis del Principat, y del demes contengut en dita Cõstitucio, no obstant que com a senyor y successor dels Comtes passats, que han concedit y atorgat dites Constitucions, Priuilegis, y altres coses, estiga ya altrament obligat a guardarho tot a pena de pecat mortal, y no consisteix lo perjudici en la administracio de la justicia, ni altres actes que la Magestat fa com a Comte de Barcelona, y senyor de Catalunya, sino sols en la omisio del jurament, que si lo perjudici consistia en la administracio del Comtat, en qual seuol acte se auria de contradir, o protestar, y nos troba que may se haja protestat a ningun acte, sino al jurament de Lloctinent general, com mes baix se dira assignant la causa, y diuersitat de raho.

Axi que sols pot consistir lo perjudici en que la Magestat no estiga obligat ab jurament a guardar dites Constitucions y Priuilegis, no obstant estiga obligat a pena de pecat mortal, que en Principat tan Christia se pot esperar, que axil retraura de la violacio de dites Constitucions la pena del pecat, com la de perjur, y axi duraria tãt lo perjudici, com la dilacio del jurament, romanent pero la Magestat carregat en la consciencia entre tant fins hagues jurat, y en aso no pot contradir persona alguna, perq̄ sis donaua per cert, que lo Comte de Barcelona no tenia obligacio alguna de guardar dites Constitucions, y altres coses contengudes en dita Constitucio, que primer no hagues jurat, seria confessar que dit Comte no te obligacio de prestar dit jurament, perq̄ com la obligacio de auer de jurar, naix de Cõstitucio cõcedida per los antecessors Comtes, de la manera que no tindra obligacio de guardar les altres Cõstitucions, tampoch no auria de guardar la del jurament, y seria negar la obligacio que la Magestat mateix cõfessa tenir, encara que no haja jurat, que es de auer de guardar totes les Constitucions, y les coses concedides per sos antecessors, y per conseguent la obligacio del jurament, que no li incumbeix per altre respecte, sino per auerho pactat sos antecessors.

Es axi mateix de aduertir, que lo perjudici que podria fersẽ lo Principat consentint en lo jurament del Lloctinent general de la Magestat sens protestar, seria, que ab dit consentiment expres que prestaria assanearia la consciencia de la Magestat, en diferir lo jurament, suspenent la obligacio de venir a jurar, encara que no tingues

gues cosa alguna : perque tenint com te obligacio de venir a jurar al principi de son Regnat per benefici y vtilitat de son Principat, no pot excusarse de ella vn momēto sens pecar, sino es concorrent justa causa de impediment (que sempre se enten exceptada de qualseuol precisa obligacio) o consentint a la dilacio lo Principat simplemēt, perque a les hores encara que sa Magestat no tingues causa alguna, estaria tuto en consciencia, pus hi entruindria lo consentiment de dit Principat, ab la assistencia de la Diputacio, y tambe de la Ciutat per sa assistencia. Perço que lo jurament del Lloctinent general de sa Magestat, contē en si la declaracio de animo de no venir sa Magestat, y diferir lo jurament, per quāt aquell governa en absencia de sa Magestat, y no essent present en Catalunya, y consentint expressament adaquell acte explicatiu de la dilacio del jurament, seria vist consentir a la dilacio.

De hont naix que ni per part del Principat, ni per part de la Diputacio, se ha may protestat, ni contradit als altres actes, que los jutges ordinaris han fet, y fan per sa magestat, perque com los actes de dits ordinaris, no contingan en si alguna declaracio, o explicacio de differir sa Magestat lo jurament, pus los poden fer tant essent sa Magestat en Catalunya, com fora. Lo que no poden fer los Lloctinents generals, ningun se ha curar de contradir als ordinaris, ni protestarlos y en aslo sols consisteix la diferencia entre delegats y ordinaris y no en que tenint sa Magestat la jurisdiccion per no auer conseguit lo Cōtat, la puga exercir per los ordinaris, y no per los delegats, com se ha pretes.

Sabuts ara los perjudicis, que pot causar lo differir sa Magestat lo jurament, y los que pot causar lo consentir al jurament de son Lloctinent general, ab facilitat se podra alcançar com se poden euitar aquells y salvar son dret, axi lo Principat, com la Ciutat, assistint al dit jurament, encara que ab la assistencia consentan a tot lo acte, y se compendra tambe la causa, perque en totes ocasions semblants se ha fet dita assistencia, ab les protestacions que son estades ordenades per los Doctores quey han tingudes les mans, axi en la Diputacio, com en la casa de la Ciutat, y la que hā tingut los senyors Reys de estimar per seruey aquesta assistencia, encara que ab protestacio, y perço se aduerteix lo seguent.

Segons está prouat ab les dos Cōclusions dalt referides, y es axi la veritat, en sa Magestat concorren juntament lo ministeri de la justicia de vna part, y la obligacio de jurar en Barcelona de altra, sens que la administracio pare en auer de jurar, axi q̄ desdel principi que comença a governar sa Magestat, resta obligat a jurar, y sempre va continuantse, si ya no es que per alguna causa justa de impediment, estiga dita obligacio suspesa, y axi ho entengue sa Magestat quant embia lo priuilegi per lo Excelentissim Duch de Alcalá, com se pot collegir de les cartes que a les hores escrigue a la Diputacio, y casa de la Ciutat, confessant axi que sino fora aquesta justa causa, no li donaria lloch la obligacio que te de detenirse vn punt.

1081
Hauenthi donchs justa causa de impedimēt, es indubitat, que aquella suspen qualseuol obligacio mentras dura la causa, restāt suspesa la obligacio, ningun perjudici fa, ni pot fer, lo no cūplirse dita obligacio.

Entra ara la censura dels que han de fer dita assistencia, y resoldre si dita assistencia se fara consentint com les altres vegades, ab protestacio, o desentint al acte, y en que ha de ser lo desentimēt, en cas que loy haja de auer, y per ella han de aduertir les coses següents.

Primo, que pus lo perjudici ques pot causar de consentir al jurament, no naix principalment de la creacio de Lloctinent general, ni del jurament de aquell, pus sa Magestat no te suspes lo ministeri de la justicia, entretant que no jura, com està prouat, sino de la declaracio de volūtat de no venir a jurar per ara, que resulta de dita creacio de Lloctinent general, y jurament de aquell, per fer acte declaratiu de dilacio de dit jurament, ara sia per supposit, ara per consequencia, es indubitat, que lo consentiment ab protestacio, ni lo dissentiment, no pot anar dirigit a la dita nominacio y jurament de Lloctinent, general, ni dexar de admetre y obehirlo, sino que ha de ser tan solamēt en quant per aquell acte resulta declaracio de sa Magestat de no venir a jurar, segons dita Constitucio.

Secūdo, que encara que no fos tan ferm è indubitat com es lo ques diu y proua ab dites dos conclusions precedents, y encara q̄ fos com pretenē alguns, q̄ sa Magestat antes de poder nomenar Lloctinent ha de jurar, tambe en aquest cas tindria lloc la regla per la qual fins así son estats admesos los altres Lloctinents generals, antes de jurar, q̄ es que per causa justa de impedimēt està suspesa qualseuol obligacio, demanera que axi en vn cas com en altre, si sa Magestat te justa causa de impediment es escusat, y no li fa ni pot fer impediment algu dita obligacio de jurar.

Y per aquest respecte les persones q̄ han tractat les coses de la Diputacio, y casa de la Ciutat en altres casos semblants, vehent q̄ lo declarar y apurar lo primer article, si sa Magestat podia nomenar Lloctinent general antes de jurar, tenia taces dificultats, pera resoldrel en fauor del Principat, y q̄ en qualseuol cas se auia de arribar a si sa Magestat tenia justa causa de impedimēt, o no, han aconsellat que nos aueriguas aquex dupte, sino ques atēgues no mes a si sa Magestat tenia causa de impediment, o no: pera q̄ tenintla se consentis ab les protestacions que ordenauen, y sino la tenia se dissentis en quant se pogues.

Y per que en totas ocasions ha aparegut no sols a les persones q̄ aconsellauen en dites cases de la Diputacio y de la Ciutat, mes a les q̄ deliberauen q̄ allegar sa Magestat causa era gran humilitat de vassalls creurela, sens voler ques escudrinyas, en demes en aquest Principat, que sempre se es preciāt de seruir mes auētajadament q̄ tots a son señor, assaneant axi la consciencia de sa Magestat, y sentli seruy de admetrela sens auerla de prouar, may se ha

ha arribat a dissentir a dit acte, y perço en los vots que troban de Doctors, axi en vna cosa com en altra, sols se parla de consentir ab protestacions, donant per constant que sa Magestat deya veritat en la causa que allegaua, la qual es la mateixa que ara allega, y palpablement se veu es axi, y quant aparegues no creurela, que seria mal cas lo dissentiment, no podria anar dirigit a la nominacio de Lloctinent, ni a llur admissio, sino solament a la consequencia, o presuposit que faria dit acte de differir lo jurament sa Magestat, y no a mes.

Y aquestes son las difficultats que sa Magestat diu en la proposicio de les Corts, se feren planes en los Regnes de aquesta Corona, admetentli sos Lloctinents generals antes de auer jurat, y no entendre que les difficultats fossen acerca de poder nomenar, o dexar de obeyr sos Lloctinents, com han publicat alguns, dient, que dita proposicio deya que auian admesos los Lloctinents sens tenir obligacio de fero, que no diu tal.

Aduertint, q̄ lo dir que sis jura aquest Lloctinent general may vindra sa Magestat, y romandrem frustrats del benefici de dita Constitucio, y que may se ha vist que juras segon Virrey, y altres coses semblants, es argument ab absurdo, que ni conclou, ni es valido en dret, y son rahons que cada hu las faria en son discurs sens fonament de justicia, y perturban lo judici dels que han de deliberar lo que conue al Principat: porque sa Magestat per no tenir Lloctinent en Catalunya, pus governa axi com axi per los altres oficials, y te tot lo demes del Regne, com si agues jurat, no estara mes obligat a venir, ni jurar, pus se sap, que sols está per les ocupacions que te, ni tampoc se segueix que perço haja de venir mes prest, y no auer se vist segon Virrey, no es estat per no auer se de admetre si dura la causa, sino porque nos ha offert occasio, y no ha durat tant esta causa que pugua prouablement dir, que entre tant ha parat, per que sols ha vn any y mesos, y en est temps se sap prou quantes ocupacions y ha agut, a demes que lo Emperador estigues mes de tres anys a venir a jurar, y entretant mes cuydado se tenia de que embias Lloctinent general, que del jurament, pus se vey a auia justa causa, com se veu per lo que dalt se ha dit.

CARTES DEL SENYOR REY DON PER E TERCER

treces del Archiu Real, traduhides en
llengua nostra.

DE R E per la Gracia de Deu Rey de
Arago, Valencia, Cerdeña, y Consega,
y Compte de Barcelona. Als seus fells
Cõfellers y Promens, y a la Vniuersitat
de la Ciutat de Barcelona, salut y gra-

cia. En dies atras hauentnos reportat en nostra Au-
diencia algunes coses de vosaltros, encontinent vos ma-
narem escriure una lletra del tenor seguent.

PE R E per la gracia de Deu Es c. Als faels seus
los Confellers y Promens, y Vniuersitat de la Ciu-
tat de Barcelona, salut y gracia. Nouament auẽ
entes, (que apenes o podem creure) que nõ obstant que a
supplicacio feta dies ha per vostros Sindichs de part vo-
stra, y de alguns nobles, y de algunes Ciutats de Cata-
luña sens sia demanat que anassem a Catalunya, pera cõ-
firmar los Priuilegis, y la carta del Bonatge, y altres co-
ses en dita supplicacio cõtengudes, y Nos aguessem feta
una resposta general grata y favorable a vosaltres (jat
sia aguessem pogut specialmente diffinir dites coses de al-
tra manera ab justicia y raho) fent compte y tenint in-
tencio com la tenim, de condescendre al que sens ha sup-
plicat sino o impedis, y necessariament nos detingues aysi
una urgent necessitat, y alguns perills imminents de con-
sideracio quey ha en les fronteres de Arago y Valencia.
Vosaltres empero (segons auem entes) excitats per trac-
tats de algunes persones (ab los quals no entenem haya
de fluctuar vostra approuada fidelitat) ab curioses alter-
cacions

cacions auen posat en disputa, o dupte si hauieu de obeyr
 y obtemperar al Veguer, y a altres officials nostres, y a
 sos manaments, y que alguns de bon discurs, y sa enteniment
 seguint les pitjades lloables de sos passats, y presant
 se de la innata fidelitat de aquells (de que deuen ser alabats)
 han deffensat y tingut per ferm, ques deuria obeyr a dits
 officials, los altres empero, o se son aderits a la opinio
 contraria induyts ab los tractats dels sobredits, y encara
 no contents de asso (cosa digna de admiracio) han procurat
 que per part de les Vniuersitats se elegissen misfages,
 o embaxadors pera embiar a les Ciutats y llochs insignes de
 Cataluña pera traurels a sa opinio erronea, y aixi subuertir y
 retraure de nostra obediencia y deuocio als animos dels que
 felment estan inclinats a nosaltres, (ques es sa horrenda
 sols lo pensar) entenēt que tots hā de acudir a Tarragona
 pera d'asso, volent alli tenir consells. De les quals coses,
 si son verdaderes, no podē deixar de marauellarnos en
 moltes maneras, pus nos recordam de la vostra tant honrosa
 y calificada fidelitat, la qual sempre sens macula alguna
 ha donat llū als altres. Per lo que en virtut de la natural
 subiectio y fidelitat, ab les quals com a leals vassalls nos
 estau obligats vos diem, y estretament manā, que lleuat
 lo embeleco, o nuol de tal error, y de una opinio tan
 vana, obeiau a nostres officials conforme auen acostumat
 feelment, y sou obligats, y reuoqueu del tot dits
 Syndichs, y no aneu, ni per vosaltres, ni per altres al
 Concili de Tarragona, a segurar vos que aixi com tenim
 rebut ab particular cuydado y solem remunerar los serueys
 quens fan nostros subdits, per lo contrari contra dels
 culpables proceyrem de tal manera, que la pena dels sia
 terror per als successors. Nos empero dins pochos dies,
 cessant dits perills dels quals estā tractant pla-
 sent

sent a Dieu anirè a Cataluña a posar en execucio, y fer lo quens esta supplicat, com ya tenim respost. Dat en Zaragoza a 4. del Idus de Abril 1336. Ara donchs los nostros fells, Ferrer de Manresa, Arnau Ombalt, y Arnau Coch Ciutadans, y Nuncis, o Missatges vostros embiats a nostra presència han explicat a Nos, y a nostron Consell ab la deguda reuerencia lo pesar y sentiment grãdissim que hauen tingut de les sobredites coses per tocar-se en elles a la vostra fidelitat assegurant que hauen elegits los Missatges concordament destinats per als llochs insignes de Cataluña, sense ser estats induyts per persones algunes, sino per tractar ab los Promens y Uniuersitats de dits llochs, de elegir en dita Ciutat de Tarragona per part de tot lo General de Cataluña Missatges, q̄ ab solemnitat fossen embiats a Nos, pera supplicarnos de part de tot lo General de Cataluña fossen seruits en anar a Cataluña, pera confirmar dits Privilegis, carta de Bouatge, y altres coses quès era estat supplicat per part de alguns nobles, y algunes Ciutats, y no gès pera deuiar algu de son bon iniet, en dany de la Corona Real, la qual sempre vostros antecessors han procurat, y vosaltres procurareu exaltar ab tan gran cuydado y valor quãt vostres forses poden abastar, ni may auen duptat en manera alguna en obeyr nostres officials, ni de tal se ha tractat, ni de altra cosa alguna que pogues fer perjudici al degut honor y reuerencia de nostra Corona. Antes be imitat a vostros passats, y seguint llurs pitjades semper fins hara auen tractat, y procurau tractar tot hallo q̄ ha respecte al honor y exaltacio de nostra Real Corona, y al estat pacifich de nostra terra, y profits de nostros subdits, y no res manco hauen obeyt al dit Veguer, y a altres officials nostres del tot en aueruos presentades les Patents, o
commissions

*commissions nostres de llurs officis, los quals a pregaries
 vostres per conseruacio dels Priuilegis y llibertats de dita
 Ciutat, hã dexas de presentar per alguns dies. Mes auãt
 nos han supplicat ab reuerencia y humilitat fossem ser-
 uits cridar y fer venir en nostra presència, y de ells dits
 Nuncis, als qui tals coses (que son contra veritat) nos
 hauien reportat, y significat, perço que la Ciutat estava
 prompte a escusarse de tot legitimament, y Nos oydes y
 enteses totes les sobredites coses en nostron Cõsell per dits
 Missatgers prudẽment y plenariament referides respo-
 nem, que tenim per cert, y creem tot quant per part de la
 Ciutat nos han dit vostres Nuncis, y que això es la veri-
 tat, y no lo quens auian dit en contrari, sabent molt de
 cert, que la enteressa de vostra fidelitat, y la innata leal-
 tat y constancia, no pot macularse. Per hont vos tenim a
 tots per escusats y immunes, com a fidelissims seladors de
 la nostra casa y Corona Real, confiant que vosaltres a
 immitacio de vostros passats vos mostrareu auentatjats
 en tot lo que sera augment de nostra Corona, de tal ma-
 nera, que vingau a mereixer esser a favorits y hõrats ab
 diuerses gracies queus desijam concedir. Dat. en Zara-
 goça a 8. de Maig 1336.*

Priuilegi del Rey D. Pere 3.

EN Nom de Nostre Señor Deu Iesu Christ. Sia
 a tots manifest q̄ Nos. Pere per la gracia de Deu,
 Rey de Arago, Valencia, Cerdeña, Concega, y
 Comte de Barcelona. Attenent que los Reys Illustres
 nostres antecessors de feliu recordacio en lo principi de s̄o
 nou domini y noua successio en dits Regnes, y terres nos-
 tres, han acostumat y degut rebre dels Catalans la fide-
 litat,

litat, y jurar en favor dells la carta del Bouatge, Privillegis, llibertats, franquesses, e immunitats, consuetuts y bons usos, de que han usat, y pera rebre esta fidelitat, y prestar dit jurament noy hagues lloch cert designat, o deputat. Perço valents fer merce de aço a la Ciutat de Barcelona com a mes principal, y mes antiga Ciutat de Catalunya, ab tenor de aquest nostre Privilegi per tots tēps inuiolablement durador, de certa sciencia y spōtanea voluntat per Nos, y per nostros hereus, o successors, quals seuol que sien, que succehiran en dits Regnes y Comptat en lo principi de son nou domini, y noua successio, reban la dita fidelitat dels Catalans, yls presten a ells dit jurament en la dita Ciutat de Barcelona, y no en altra part, car nostra deliberada voluntat es honrar y auentatjar a la dita Ciutat de Barcelona per les causes dalt referides, y moltes altres justes y rasonables nostron animo mouents. Manant &c. Dat. en Barcelona a 14. de les Chelendes de Nohembre 1339.

NOTA DELS EXEMPLARS QUES ALLEGAN PER VNA part y altra, en obseruança de la Consti- tucio de ques tracta.

LOS qui pretenen que la dita Constitucio obliga als Cõtes de Barcelona al jurament en ella contengut ab suspensio de la jurisdicció, pus la Constitucio nou diu ab paraules formals van cercant la obseruança de dita Cõstitucio, pera traure de ella lo sentiment que li donen, los quals es menester aueriguar si proceeixen de la manera ques diu, perque nos prenga error, y se veja que ab los altres ques aportaran resta la Constitucio en different obseruança del ques pretè.

Primerament diuen que ja antes del dit Rey don Jaume que promulga dita Constitucio en lo any de 1299. jurauen los Comtes de Barcelona, y que no administrauen justicia antes de jurar, y pera prouar affo, se valen de arguments molts leues, fundats en proposicions no prouades com conue, que es dir, que los Reys de altres Prouincies jurè sens prouar que tal jurament sia ab suspensio de jurisdicció com se pretè, y que los officials antes de administrar han de jurar que es argumentar de menor a major, argument fallas y inualido, y que pus lo Rey don Pere en lo priuilegi de la Ciutat, diu que sos antecessors hauian acostumat de jurar la carta del Bouatge, y demes coses alli contègudes, es forços ques entenga dels antecessors de dit Rey don Jaume, pus apres de ell sols hi hague lo Rey don Alfonso, y axi es vn successor no mes: no aduertint que lo mateix Rey don Jaume fou lo qui concedi la carta del Bouatge, y perço antes de ell ningun la pogue jurar, y que ell mateix la jura, com resulta del acte de la venda, y axi jurant ell y apres son fill don Alonso, be pogue dir lo Rey don Pere que sos antecessors hauian jurat.

Y encara que pera fomentar estas rahons se valgan de dos autoritats de Zurita, afirmant que ab elles se proua, que lo Rey don Pere dit lo gran, y lo Rey don Jaume lo segon juraren antes de dita Constitucio, y no volgueren nomenarse Reys antes del jurament, ninguna de ellas diu cosa al proposit, perque en lo Cap. 2. del llibre quart sols diu, que lo Rey don Pere antes de Coronarse y pendre las insignias Reals, no volgue vsar del titol de Rey, pero no parla paraula de que juras, ni que dexas de vsar del titol de Rey per no auer jurat, sino per no esser Coronat, y no hauer pres les insignias Reals, ni tampoch diu que dexas de exercir la jurisdicció, sino solament de vsar del titol de Rey, intitulantse Infant primogenit hereu del Rey, ni tampoch diu que nou pogues fer, sino q nou volgue fer, en respecte tant solament de la Coronacio ques feya a les hores, que ara nos fa, y perço sa Magellat en continent

ha vfat del titol de Rey, sens aguardar Coronacio, ni tampoc dit Zurita en le Cap. 123. del dit llibre 4. quant parla de dit Rey don Jaume diu altra cosa, sino que desde que succehi fins que arriba a Çaragoça, nos intitula sino solament Rey de Sicilia, y encara que apres diu que tingue Cors en Çaragoça, y ques Corona y jura, axo tant solament feu en Arago per lo for quey ha alli, pero quant parla de sa vinguda a Barcelona, apres no diu paraula del jurament, que si fos estat axi com ho diu de Arago ho haguera dit de Catalunya: de manera que ni las rahons proposades, ni las autoritats allegades pro uan cosa alguna.

Secundo allega n per exemplar de la obseruança de dita constitucio que hauet arribat de Flandres lo Emperador Carlos Quint a 15. de Febrer 1519. y no jurant fins a 16. de Abril de dit any se troba vn proces fet per la governacio a 4. de Mars del mateix any argumentant de a qui que pus lo Emperador era en Catalunya a 15. de Febrer y no jura fins a 16. de Abril entre tant no administra justicia, y que asso fou per obseruança de dita Constitucio.

Adaquest se respon que lo mateix Emperador don Carlos antes de jurar exerci tota jurisdicció, com consta en sos registres com se dira per auant, y perço no fa al cas lo ques diu del Governador que pogue ser per diferentes respectes.

Tertio, donan per exemplar la protestacio, o pacte ab que fou jurat lo Rey don Felip II. pare de sa Magestat per la Cort general en lo any de 1585. essent ell de menor edat per successor en lo Còrat de Barcelona, en lo qual se diu expressament que dit Senyor primogenit en tenir edat, y abans de exercir jurisdicció en Catalunya tinga de jurar en Barcelona la carta del Bouatge, y les constitucions, y priuilegis, de hont diuen que promettent lo Rey Felip primer a la Cort general que dit son primogenit y successor vindria a jurar a Barcelona, y que antes de jurar no exerciria jurisdicció alguna, y essent dit jurament lo mateix de que parla dita Constitucio, entengueren lo Rey y la Cort, q̄ la obligacio de prestar dit jurament resultant de dita Constitucio era ab suspècio de jurisdicció, q̄ altrament no se ha de entendre auer volgut lo Rey obligar a son primogenit en allo q̄ nol obligaua a la Constitucio.

Aquest exemplar es lo que mes declara la Còstitucio, y que mes obliga a la Ciutat de Barcelona, y a la Deputacio a passar per lo ques passa ab dit Primogenit, com se dira prest. si se atene be lo per ques pacta axi.

Y per adasso es de aduertir que com ya se ha dit, his collegeix clar de la Constitucio allegada, lo Principat no te obligacio de jurar la fidelitat al successor en lo Comtat, que primer ell no jure, y en cas ques fassa dit jurament es nullo, y asso se enten quant la Cort no disposas altra cosa, per que te lo mateix poder, y axi sabent lo senyor Rey, que si nos juraua la fidelitat antes de jurar lo successor ab deliberacio de la Cort apres de licenciada aquella nos podia fer perque seria nullo lo jurament com o diu la Constitucio, volgue que la Cort per aquella vegada dispensas en la Constitucio,

titucio, y se fes acte contrari a ella, y com asfo fos cosa de mera gracia, volgueren los estaments fer seruey a sa Magestat de jurar son successor antes q̄ ell juras ni pogues jurar per no tenir edat. Empero pus se feya en allo contra lo dret que tenia adquirit lo Principat en dita Constitucio, y jurant la fidelitat ab deliberacio de la Cort venia a ser valido lo jurament, y apres en cas que no juras lo dit Successor tenia lo Principat perdut lo remey que li dona la Constitucio que es no jurar la fidelitat perferuar ygualtat com se ha dit dalt, volgue cercar altre remey pera obligar al Successor q̄ juras subrogantlo en lloch del ques per dia prestant lo jurament, y aixi digueren los estaments que per ser cola de gracia lo que fels demanaua o farien ab que dit successor no exercis antes de jurar, y no diuen que aixi fos disposat en dita Constitucio ni de asfo se parla paraula, antes se pacta com a cosa noua, y a la qual no estaua estret dit successor. De hont se segueix que si en aquell cas particular, y especial se hage de pactar que no pogues exercir lo successor fins que hagues jurat, perque altrament ho aguera pogut fer que no entengue may la Cort que en dita cōstitucio estigues disposat, o alomenos aguera dit ques guardas la obligacio de dita Constitucio, pero no sentne mencio, sino pactant, o de nou es indubitat que la Cort entengue que lo Successor no estaua impedit de poder exercir antes de jurar, y perço se pacta en aquell cas especial de haue rli ja jurada la fidelitat ab jurament valido.

Y de aquest exemplar segons lo que apres se segui antes de traurà major obligacio pera la Diputacio y Ciutat, de fer lo seruey de sa Magestat, perque si concorrent en lo dit senyor Rey Don Felip II. la obligacio pactada expressament en la Cort, de no exercir antes de jurar ab tot lo demes ques pretè, ab tot per la justa causa de impedimēt exerci antes de jurar per medi del Duc de Feria, y pogueren la Diputacio y Ciutat, saluar son dret, ab les protestacions ques feré, es indubitat que axi matex y ab mes raho se pot saluar ara, ahont nos troba tal promesa, y milita la matexa causa justa de impediment, y encara major

Y perques veja que no fan obseruança dits exemplars, pus sempre se ha guardat lo contrari, se aduertexen los següents exēplars.

1. Que lo Rey don Alonso 3. fill y successor del Rey don laume que feu dita Constitucio, y lo primer qui jura per obseruança della, jura en Barcelona a 25. de Dezembre 1327. y antes de jurar feu molts actes de exercici de jurisdicció, axi voluntaria, com cōtenciosa, per temps de vn mes y viut y tres dies que estigue a jurar.

2. Que lo Rey don Pere 3. fill y successor de dit don Alonso jura en Lleyda en lo Juny de 1337. y antes de jurar administra y exerci tota manera de jurisdicció, com apar en los registres de son temps.

3. Que lo Rey don Iuan 1. fill y successor de dit don Pere 3. jura a . de Mars 1387. y antes exerci tota jurisdicció, com apar de sos registres llargament.

4. Que

224 11.100/90
4. Que lo Rey don Marti, germa y successor de dit don Iuan, jura apres de algũs anys de sa successio, y entre aq̃slos antes de jurar exerci tota jurisdic̃tio per son Lloctinent general, que fou la Reyna dona Maria sa muller, com apar de son jurament de ella, com a Lloctinent general, y dels actes de exercici de jurisdic̃tio en los registres de son temps.

5. Que lo Rey don Ferrando qui fou declarat successor de dit Rey don Marti, desde que fou declarat successor, que fou a 25. de Juny 1412. fins a 23. de Dezembre de dit any que jura, sempre exerci tota jurisdic̃tio, com apar dels llibres de dit registre.

6. Que lo Rey don Alfonso quart, fill y successor de dit don Ferrando, jura al vltim de Agost 1416. y antes de jurar sempre exerci tota jurisdic̃tio.

7. Que lo Rey don Iuan 2 germa y successor de dit don Alfonso jura a 29. de Noẽbre 1458 y entretant antes de jurar exerci sempre tota jurisdic̃tio.

8. Que lo Rey don Ferrando fill y successor de dit don Iuan jura a 13. de Setembre 1479. y abans de jurat essent vingut en Barcelona exerci tota jurisdic̃tio, com apar de sos registres.

9. Que lo Emperador don Carlos, y dona Iuana sa mare successors de dit don Ferrando juraren a 16. de Abril 1519. y entre tant antes de jurar crea lo Emperador Lloctinent general, a peticio de la Ciutat de Barcelona, lo priuilegi del qual està registrat en casa de la Ciutat, y arribat en Barcelona antes de jurar exerci iurisdic̃tio.

10. Que lo Rey don Felip I. fill y successor de dit don Carlos antes de jurar crea Lloctinent general, y aquell administra tota jurisdic̃tio.

11. Que lo Rey don Felip II. fill y successor de dit Don Felip I. antes de jurar nome na Lloctinent general, y aquell administra tota jurisdic̃tio, si be se protestà per part de la Ciutat y Diputacio.

12. Que lo Rey Don Felip III. fill y successor de dit D. Felip II. ha administrat tota jurisdic̃tio per medi del Duc de Alcala son Lloctinent general, si be la Ciutat y Diputacio han protestat, y ab la protestacio han saluat lo dret y interes del Principat, lo ques pot fer ara de la propria manera sens difficultat alguna, y sens quey pugan contradir los que tene n la opinio contraria.